

Informačno-kultúrny štvrťročník občanov obce Rakovnica

RAKOVNICKÉ OBECNÉ NOVINY

Číslo 6

*
Ročník 1

*
December
2001

Všetky náklady spojené s vydávaním a rozširovaním hradí obec Rakovnica

Vážení spoluobčania.

Rok 2001, ako začiatok nového tisícročia a tretí rok volebného obdobia sa niesol v duchu pracovných aktivít na úseku rozvoja regiónu a našej obce. Medzi hlavné priority, ktoré je potrebné vyzdvihnúť, patrí pokračovanie vo výstavbe skupinového vodovodu v k. ú. Brzotín, kde sa preinvestovalo 2 mil. Sk na prácach v zakladaní výtlačného potrubia do vodojemu v Brzotíne. Taktiež sa započalo s realizáciou plynofikácie „Lokalita Štítik“, hlavne na prácach zakladania potrubia pre vysoký tlak plynu, výstavbou regulačných staníc a pretlakov pod štátnymi cestami, resp. železničnou traťou. Kladne možno hodnotiť aj projekt verejnoprospešných prác, ktorými sa značne prispelo k skrášleniu verejných priestranstiev, parku, na cintoríne a tým aj k vylepšeniu životného prostredia.

Verím, že aj v roku 2002 sa bude úspešne pokračovať vo vytýčených úlohách, čo sa prejaví hlavne v spokojnosti našich občanov.

Milí občania! Želám vám a vašim rodinám pokojné, príjemné a šťastné prežitie Vianočných sviatkov, ktoré sú symbolom pokoja a mieru a zároveň vám želim v novom roku 2002 veľa pevného zdravia, šťastia, veľa úspechov v práci, ako aj v osobnom živote.

Viliam Koltáš
starosta

Milí naši Rakovníčania!

Želáme Vám veselé a krásne Vianoce, bohaté na darčeky, aj na obyčajné ľudské city.

V novom roku 2002 Vám prajeme veľa šťastia, zdravia a lásky. Nech je začínajúci rok plný pohody, optimizmu a úspechov v každodennom živote.

Redakcia RON

Z rokovania Obecného zastupiteľstva (OZ) Bude aj čistička odpadových vôd.

Dňa 30.11. 2001 sa uskutočnilo 5. riadne zasadnutie Obecného zastupiteľstva.

Zasadnutie OcÚ bolo bohaté na program. Starosta podal informácie o konaných poradách, mimoriadnom zasadnutí snemu ZMOS, porade starostov na OÚ v Rožňave. Informoval o kontrolnom dni na stavbe plynovodu a výstavbe vodovodu.

Dôležitým bodom rokovania bolo Všeobecne záväzné nariadenie (VZN) o nakladaní s odpadmi a poplatku za odvoz komunálneho odpadu. Bližšie informácie budú vyvesené na oznamovacej tabuli OcÚ.

OZ prerokovalo:

- * VZN o podmienkach určovania a vyberaní daní z nehnuteľnosti pre rok 2002.

OZ vzalo na vedomie:

- * informáciu o projektovej dokumentácii pre výstavbu čističky odpadových vôd.

Pozornosť poslanci venovali aj novému kompetenčnému zákonu a prechodu právomoci na obec.

V rôznom bola schválená ohlasovacia povinnosť drobnej stavby – kanalizácia lokality „Povrázky“. Poslanci sa vyjadrili k sťažnostiam občanov a žiadosti o finančný príspevok na vydanie publikácie „Včelárstvo na Gemeri.“ Súhlasili s tým, že na prelome rokov bude ohňostroj.

-js-

Z pera našich začínajúcich dopisovateľov

Ruky - premeny

Ruky sú krásnou časťou bytia
A každý ich má, bez zmeny.
Bez nich niet šťastného života,
A preto píšem tieto premeny.

Ruky na pohladenie dieťat,
Také má predsa každá mať.
Odtrhnúť nimi drobný kvietok
A dať mame svojej privoňať.

Najprv opracovať pole,
Brániť, orať, žať a siať.
Zopäť ich v prosbu, dnu v kostole,
Potom si ľihať a ísť spať.

Potešiť kabát matky Zeme,
Zasadiť zopár topoľov.
Upiecť tiež chlebič, ktorý denne jeme
A nabrať spravodlivých mozol'ov.

Ruky sú jemné ako pierko,
No občas pozvierané v päst',
A preto im patrí toto dielko,
A preto im patrí moja česť.

Ruky sú krásnou časťou bytia,
Ruky má každý Slováč, má ich bez zmeny.
Bez nich niet šťastného života,
A preto píšem tieto premeny.

A.Š. Rakovnica

Dedinka naša, neuvädni nám.

(Grotteska)

Rakovnica je malá dedinka ležiaca v údolí nevelkého potoka, ktorý je väčšinu roka, hlavne v časoch sucha, keď je jeho prietok minimálny, premenený na stoku. Voda v ňom je taká znečistená, že keby tam aj bola nejaká ryba, dobrovoľne by vyskočila na breh. Raka, po ktorom dostala táto dedinka názov, videli naposledy v našom potoku dnešní päťdesiatnici, keď boli ešte deťmi. Odvtedy sa už neukázal. Aj to je jeden z výsledkov civilizačného rozvoja ľudstva. Pri vychádzkach do prírody, nech ideme na ktorúkoľvek svetovú stranu, pár metrov za poslednými domami nám spríjemňujú cestu páchnuce kopy rôznorodých domových odpadov. Privezú a vysypú ich tu ľudia, ktorí si nevážia prírodu a svoje zdravie. Po krátkej prechádzke zelenou dolinou prídeme k miestu kde zo zeme trčí oceľová konštrukcia. Pri pohľade hore svahom zbadáme takýchto pamätníkov viac. Pamätajú časy, keď sa po tomto svahu premávali lyžiari. Ďalším skvostom bezprostredného okolia dediny, aj keď v celej Rožňavskej kotline to vôbec nie je jav ojedinelý, sú rozľahlé lány „osiate“ bodliakom, divým harmančekom, púpavou a pýrom. V čase kvitnutia spomenuté „kultúry“ iste potešia naše oči nádhernou pestrofarebnosťou, pre miestnych poľnohospodárov nie sú práve najlepšou vizitkou. Nemajú z nich osoh, ani koruny na svoje výplaty. Svoj najväčší rozvoj už naša dedina zrejme prekonala. Aj keď má priaznivé prírodné a spoločenské podmienky na bývanie, počet obyvateľov dedinky v posledných rokoch, ak sa neznižuje, určite ani nenarastá. Ľudia dávajú prednosť pohodliu mesta. Možno príde čas, keď si mnohí z nás uvedomia, že sa narodili a vyrástli v lone krásnej gemerskej prírody a vrátia sa späť. Možno nebude ešte neskoro – pre nich samotných, pre našu dedinu, ani pre prírodu.

Iomi- Rakovnica

Žite dlho medzi nami.

Keď nám mladým niekto povie, že má 60 rokov, je to niečo neskutočné. Kdeže toľko rokov prežiť, veď taký prvák vie počítať sotva len do päťdesiat. Do našich detských hlávok zbierame múdrosti, vedomosti v škole, doma od rodičov a ide nám z toho tá naša hlávka prasknúť. A čo taká prešedivela, zvráskavená, milá a nenáročná hlava vás – naši starí a staré z dediny? Veď v takej hlave musí byť vedomosti toľko ako kapusty v sude – a tej je neúrekom. Ste ako kniha, v ktorej môžeme listovať a na každej strane sa dozvieme niečo iné napríklad strana 5 - prírodopis – aké poznáme stromy, kedy oberáme ovocie, ktoré sú liečivé rastliny a z ktorej byliny je dobrý čaj keď kašleme. Na strane 10 je zemepis: hore sú Vinišky, dole je Rovianka, napravo je Rudná a naľavo Bystré. Z bušiny ide šiamäva, bude padat. Vidíte a je tu meteorológia. Strana 20 nám prináša dejepis. Dozvedela som sa, že sme boli maďarmi a dedina sa volala i Rekeňa Ujfalu. Najviac sa mi páči 30. strana. Sme na hudobnej výchove a spievame krásne piesne z dediny – „Hor'schovali to mališka diavšätko“, „Aký herdý tot maj frejër“ a kniha má ešte veľa, veľa strán. O varení, pečení, ochrane a kamarátstve.

Uchovávejme tie knihy pre ďalšie generácie! Žite dlho medzi nami, vždy láskavi, žiariví a ľúbiví! Ochraňuj Bože našich starých, lebo ich máme radi.

Lubica Birková

Vybrali sme pre Vás na pobavenie, zamyslenie i poučenie.

Reči sa netreba vždy pridávať.

Jeden starý človek šiel na svojom somárovi a jeho maličký syn kráčal za ním pešo. Akisi ľudia, čo ich stretli, povedali: „Hľa, ten sedliak ide na somárovi a slabého chlapca nechá ísť pešo.“ Keď počul túto reč, zosadol a dal chlapca na somára. Nuž ďalší ľudia, čo ich stretli, povedali: „Ó, aký pochabý je ten sedliak, lebo starobou zlomený kráča pešo a chlapca nechá ísť na somárovi.“ Tu vysadol aj otec a vedno s chlapcom šiel na somárovi. Ľudia čo ich stretli, povedali: „Hľa, tí sú veľmi pochabi, lebo somára náramne zafažujú a tak ho oslabujú.“ Zosadli zo somára a nechali ho voľného. Ľudia, čo ich stretli, povedali: „Tí sú veľmi hlúpi, lebo vedú somára a nik z nich na ňom nejde.“ Tu niesli obaja somára. Nuž akisi ľudia, čo ich stretli, povedali: „Hľa, tí sú veľmi pochabi, lebo miesto, aby somár niesol ich, oni nesú somára.“ Keď ten človek počul takúto reč, povedal synovi tieto slová: „Či to počuješ, milý synu? Nech robíme akokoľvek, ľudia o nás vždy rozprávajú. A tak sa teda netreba starať o ľudské reči, ale čo máš robiť, to rob!“

Arnold z Lüttichu -odpis z roku 1448

Hlásia sa ku svojim koreňom i duchovnému bohatstvu. Z činnosti Dedinskej folklórnej skupiny

„Šípová ružička na zlomenom prútku,
žádon slovek nevia o mojom zármutku,
žádon slovek nevia, ani má mamiška,
za kým pozerajú moju sivia ošká...“

Kofko krásy a hlbkej múdrosti majú v sebe naše ľudové piesne. Sprevdzajú nás od kolisky v krásnych rekenských uspávkách ako pieseň:

„Hajóky, hajóky, nit doma mamóky,
tajšla ti do polä, ulapit sokolä...“

Tak, ako si mať učila deti ľubiť rodičov, dedinu, tak v nich piesňami prebúdza lásku k spevu, k tradíciám. Tie sprevdzali našich ľudí celým ich životom, a preto sa piesne viažu k určitým udalostiam. U dievčat k vydaju a práci, u chlapcov k rukovačke, svadbe i práci. Piesne im spríjemňovali chvíle, ktoré boli často viac smutnými ako veselými.

„Húkala, húkala za stodoľo sova...“

„Na vysokom veršku nemažem ohna klást“

Dedinská folklórna skupina (DFS) v Rakovnici otvorila starú truhlicu, oprášila a vytiahla na svetlo piesne a zvyky, ktoré charakterizujú našu dedinu. Učí deti, aby si vážili korene, z ktorých vyšli, piesne, ktoré hrejú, zvyky a obyčaje, ktoré pripomínajú starých i prastarých rodičov, ich duchovné bohatstvo. Učí vážiť si to, čo máme, z čoho čerpáme. Ukazuje okoliu a svetu, že máme ľudí múdrych, hrdých, ktorí sa hlásia k odkazu predkov.

Folklórna skupina v Rakovnici odkaz predkov zachovala aj pre nastávajúce generácie.

Foto: Dr. Sabo

Kultúrna komisia pod vedením Mgr. Márie Sabovej v decembri 1994 roku pripravila rozhlasové vysielanie „Idú Vianoce“. Relácia podnietila nadšencov a milovníkov peknej piesne vytvoriť dedinskú folklórnu skupinu.

Od začiatku DFS činnosť zamerala na rakovnickú pieseň, zvyky a obyčaje. Zakladajúcimi členmi DFS boli:

Ladislav Hlaváč, Ján Bradáč, Ondrej Lorko, zosmulý Ladislav Pástor, zosmulý Zoltán Kožár, Mária Hlaváčová, Júlia Gonosová, Mária Koltášová, Helena Pástorová, Mária Némethová, Helena Hlaváčová, Zuzana Birková, Euba Birková, Mária Sabová.

K zakladajúcim členom pribudli: *Helena Genčiová, Mária Koltášová, Ladislav Sedlák, Ondrej Doboš, Euba Nociarová, zosmulá Mária Žúdelová, Zuzana Parobeková.* DFS obohatili aj členovia mladej generácie: *Jana Mitriková, Ivana Potocká, Katarína Birková, Monika*

Bradáčová, Zuzana Birková, Euba Birková, Vierka Dobošová, Erika Genčiová, Milena Hlaváčová.

Na akciách DFS sa sporadicky zúčastňovali: *Lucia Čapová, Anna Čapová, Jaroslava Čizmárová, Markéta Makranská, Henrieta Fabiánová, Martin Hlaváč, Milena Pástorová, Ondrej Doboš.*

Prvé vystúpenie pred publikom bolo v Rakovnici na tému: „Večer rekenskej piesne“. Pásmo pozostávalo zo 17 piesní a hovoreného slova prepojeného s názornými ukázkami spracovania ľanu a konope.

Vystúpenie otvorilo priestor pre ďalšie podujatia, ktoré v dedine oživilo krásne zvyky, napríklad „Hej, Hana“ pri oslave jari, alebo „Otváranie studničiek“.

Domáce akcie dopĺňali aj vytváraním programov, s ktorými sa prezentovali na okresnom podujatí „Rok na Gemi“ pásmom „Piatok pred svadbou“.

V roku 1996 sa DFS zúčastnila folklórnych slávností v Detve, na prehliadku folklóru „Leto v Brdárke“ a v Rejdovej.

Rok 1997 – folklórna skupina sa obohatila o mladých členov, ktorí ukázali, že aj takáto činnosť môže prinášať radosť. V Rejdovej, v rámci DFS, obec reprezentovala i Katarína Birková svojim sólovým spevom. Folklórna skupina sa ďalej zúčastnila folklórnych slávností v Slavošovciach. Pripravila pozdrav pri príležitosti výročia SNP a vystúpila s programom pri oslavách 670-tého výročia prvej písomnej zmienky o obci.

Rok 1998 bol pre DFS veľmi náročný. V tomto roku pripravila 14 krásnych akcií. Popri známych slávnostiach, na ktorých sa DFS zúčastnila, bola aj pri zrode Matice slovenskej v Rakovnici.

V roku 1999 DFS prijala pozvanie spievať pri oslavách 180. výročia ZŠ – Ul. zeleného stromu a pomenovania školy. Spoločne s obyvateľmi dediny sme odpočítavali sekundy, ktoré nás delili od roku 2000, spevom pred obecným úradom.

Rok 2000 – medzi najzaujímavejšie akcie, ktoré členky pripravili, boli akcie v Betliari a v Rožňave. 6.mája sa zúčastnili prehliadky ľudového rozprávačstva „Z té doliny na tú“, ktorá sa konala na Hrádku. Boli pri príprave MDD v Brdárke, v Rejdovej a stalo sa tradíciou, že DFS pripravila program pri príležitosti mesiaca úcty k starším.

Rok 2001 bol rokom, v ktorom sa DFS zamerala na odovzdávanie skúseností mladej generácii, organizovala jedenkrát do mesiaca večer tradícií, v ktorých popri hovorenom slove sa spievali aj piesne. Tieto posedenia boli venované všetkým, ktorí mali chuť spomínať, oživiť si už možno pozabudnuté zvyky, vychovávali k hrdosti a spájali starších s mladšími.

DFS nechala znieť spevy našich materi a otcov a zaspomínala na tých, ktorí žili skromne a predsa po sebe zanechali veľké bohatstvo ukryté v srdciach a piesni.

Mgr. Euba Birková

ŽELÁME SI NAVZÁJOM.

V tomto čísle Vám prinášame želania náhodne oslovených občanov.

Vážení spoluobčania, dovoľujem si Vás prostredníctvom obecných novín na prahu Nového roku osloviť a pozdraviť.

Doba, keď sme ako chlapeci v našej dedine chodili z domu do domu, vinšovať radostné Vianoce a šťastný Nový rok je nenávratne preč.

Je doba počítačov, internetu – svet sa stáva malým, no napriek tomu, alebo možno práve preto, má človek k človeku oveľa ďalej. Sused sa často nezaujíma o svojho suseda, dedna sa anonymitou vyrovnáva mestu.

Som rád, že v našej obci sa vo folklórnom súbore zachovávajú tradície tých čias, keď mal človek k človeku bližšie a vďaka tomu sa naša obec zviditeľňuje aj za hranice nášho okresu.

Dovoľte mi, aby som v mene folklórneho súboru v Rakovníci poprial všetkým občanom našej obce do nového roku veľa pevného zdravia, veľa šťastia a božského požehnania. Prajem si, aby bolo viac ľudskosti a spolupatričnosti, aby tradície našich predkov boli stále živé a ľudová pieseň bola pre nás všetkých pohladením.

Novoročný prípitok
nech Vám je na úžitok
nech Vám dodá veľa síl,
aby Vás žiaľ neťažil.
Nech sa smútky, trápenia
na radosti premenia.
Nech Vás bolesť nezraní
to je našim želaním.

Ladislav Hlaváč, člen DFS

Vinšujem Vám nový rok,
aby ste mali šťastný krok,
doma lásku, svornosť
a všetkého hojnosť.

Všetkým občanom našej obce prajem veľa zdravia, lebo je najvzácnejšie, na každom kroku veľa šťastia a lásky a veľa úspechov v osobnom ako aj v pracovnom živote.

Erika Genčiová, žiačka ZŠ

Dokážme zastaviť unáhlený čas a porozmýšľajme, čo je vzácnejšie: bohatstvo majetku alebo bohatstvo ducha, lásky a porozumenia. Dokážme sa poďakovať aj za tú najmenšiu pomoc, za prácu, ktorú vykonali niečie ruky pre nás. Dokážme uviesť do života rozprávku o troch grošoch. Dokážme sa tešiť z každej maličkosti, z každého úprimného úsmevu a včas podanej ruky. Dokážme atmosféru Vianoc preniesť do každého dňa viac a viac aj v nadchádzajúcom roku 2002.

Mgr. Mária Sabová

V mene tých, ktorým už čas postriebril vlas želám ľuďom tejto krajiny v čase, keď celý svet zmietajú nepokojné búrky, čas zastaviť sa, zamyslieť a prehodnotiť rebríček hodnôt, kde okrem zdravia na popredných stupienkoch nech je tolerancia, úcta, schopnosť počúvať a rešpektovať aj druhých, chcieť rozlíšiť dobré od zlého, čiže obyčajnú ľudskú „ČLOVEČINU“.

Ružena Hudecová

Milí spoluobčania. Do nového roku Vám prajem zdravia, pokoj, pohodu, aby nevisel nad hlavou Damoklov meč – vojnový konflikt, terorizmus, aby sme dni jesene života v pokoji mohli prežívať.

Ondrej Bradáč, predseda ZO JDS

Vážení spoluobčania, milí viaci, kresťania, bratia a sestry.

Prihovárame sa k vám v mene evanjelického zboru v našej obci. Spoločne sme začali písať históriu opravy evanjelického kostola, ktorá by mala byť umocnením úsilia našich predkov. Oni vystavili svojpomocne boží stánok a dali svetu najavo, že ich potomkovia majú budúcnosť. My, potomkovia, opäť máme príležitosť tvoriť budúcnosť. Brat kostol ako boží stánok, ako kultúrnu pamiatku, alebo vidieť v ňom dedičstvo po prarodičoch.

Podľa vyzbieraných finančných prostriedkov sme vyjadrili svoj vzťah k cirkvi, kultúrnej pamiatke a obci. Vyzbieraná suma (33.000,- od občanov a 20.000,- od OcÚ) na celkovú

rekonštrukciu nestačí. Odhad nákladov na realizáciu zámerov je asi 1 mil. 200 tisíc prostredníctvom firmy.

Našou spoločnou úlohou je ziskávať ďalšie zdroje financií, čo určite chápete. Veď aj pri stavbe rodinného domu treba najprv našetriť určitú sumu peňazí, ukladať ich a až potom realizovať svoje predstavy. Doteraz získané peniaze sú uložené na úcte v Slovenskej sporiteľni v Rožňave. Vkladať je možné na číslo účtu 0510689346/0900.

V tomto roku sa nemohli realizovať práce na úprave a údržbe kostola. Úsilie a činnosti sú zamerané na získavanie ďalších finančných prostriedkov. Radi privítame každú finančnú pomoc osobnú i sprostredkovanú od sponzorov.

Evanjelický zbor prostredníctvom prosbopisov oslovil inštitúcie i jednotlivcov (napr. predsedu vlády SR, kde už prišla odpoveď, že nie; ministrovi kultúry SR, predsedníčke SNS A. Malíkovej a biskupovi Východného dištriktu.)

Trpezlivé hľadanie zdrojov je hlavnou orientáciou až do jarného obdobia, kedy vás opäť budeme informovať o aktuálnej situácii.

Na záver prihovoru dovoľte osloviť vás slovami, ktoré vystihujú našu terajšiu situáciu: „Nespochybnujme čo sme postavili, nepodceňujme čo sme vytvorili. Plňme to, čo sme si predsavzali.“

Pán Boh s nami.

Ďakujeme Vám.
Za evanjelický zbor Rakovníca

● Rakovnícké obecné noviny ● Informačno-kultúrny štvrťročník občanov obce Rakovníca ● Vydáva: Obecný úrad Rakovníca ● Vychádza štyrikrát ročne, prípadne mimoriadne ● Registrované na Okresnom úrade v Rožňave pod číslom : Ďa – 23/2001 zo dňa 30.1.2001 ● Tlač: SVD Slavošovec ● Počet výtlačkov: 200 ● Zadarmo ● Redakcia: Obecný úrad Rakovníca ● Šéfredaktor: Dr. Jozef Sabo, CSc. ● Zástupca šéfredaktora - technický redaktor: Ing. Ondrej Lorko ● Redakčná rada: Mgr. Eva Uhrinová, Mgr. Ľubica Birková, Radoslav Chlebuš ● Vyšlo 10.12. 2001.